

Epistola eiusdem ad

patre Oswaldu caribus. Gratia rpar.

Spūs est qui vivificat, et caro non p-
det quicq. vñ et epke pauli fontes dicebāt.
qz solis spm sapiebat, pntia vo que carnez
ondēbat reputabat infirma. **H**inhabuit
ortu illud xpī / qz nemo xp̄beta acceptus ē
in patria. Kursus aliud metricz. **A**nu-
it pntia famā. Certissime hic verū est pater
et dñ xp̄iana charitate colēde/desideratve
stra charitas vt accepi a lris eiusdem chari-
tatis/reidere faciem meā / et miscere colloqz
sug multis/oro quiescite dedit deus bmo-
nes dari posse spūs interptes precor senō
immisscat carnis infirmitas / qz nihil pser-
tim in me nisi scandala pfert / et qnvis apud
pfecte cōpositos et omatos corpus esse pos-
sit simulachrū qdā lucidū et pulchrū interi-
oris bois et spūs/fateor imperfectū meuz in
hac pte/cōscius assidue et totiens expte fra-
gilitatis. **P**oro sug cōicatione quo rūdaz
opusculturū meuz postulata/suggerunt
multa mihi dicēda in yrāqz ptem q coar-
tans in primis gratias ago / et habeo beni-
nolente v̄e/considerē ab ea sine fictiōe oī-
ligi/deinde ppono diligēs esse copias mi-
nistrale/v̄m fuent cū reuerēdis pribus et
dñis fratribusqz meis. in xp̄o charissimis/
ad formā ppletā mēstrāqz redigere cū ml-
tiplicato pntipoz sollicitudinī visū fuenē
opportūnū. Deniqz doctrinā theologicas
xp̄ie dicendaz erim⁹ et seraphici doctoris
dñi Bonauē cardinalis. offero me labora-
turum q habeat ad transcribenduz si ita
cū effectu postulauerit sacerordoyz/cuius
orōnibus me pmedo. Scriptū Lugdūna
A.cccc. xxiiij. in april. **Finit.**

Sequitur epistola eius

dem, quid et q̄liter studere debeat no-
uus theologie auditor. et contra curiosi-
tate studentum ad studentes collegij Ma-

varre.

Estimulavit me pluries/tum co-
gitatio mea minus forte sobria-
tum amiliaris amicoru suasio
q̄tinus exauditis lectis et intelle-
ctis qdā electiona pscribēdo ceteroz v̄l erit
vitōyel eq̄ificiōi desenire. **A**ncē inqū

finis.

Epistola ad studentes

Ex hac re studiosum ocium tuum. Imitare p
decessorum industria. Presecrete nomine tuum
in conie posterorum/ tenet fortassis non pauci
qui nihil interum lecturi erat i scripta tua vel
amore vel ex nouitate/ ut sit incidere p
de pfecteret. At vero modicior alios suis me
rapit p sideratio. recogito illud sapientis qui
faciebat ples libros nullus est finis. Video
itaq; tata volumia ab egregiis suis sumi inge
nii atq; sapie viuis pscripta neglecta tñ a pli
mis. ita ut viri vido noce cogiscat. Video
inq; et genebundus detestor/ vel ignavius et
arrogantia nostra sitq; p sacerdoti cuius momen
ti eent q; tulaciq; scripta mea si pcellentissi
ma sic calcant. Clericus pterea me dicimus in
trare vicem qd in alijs vehementer in culpa.
Et quod petes. Quid q nescio qibus nugis in
epitissimis nouitatibus mēbran as/ rāndi
torū pserunt inexptorū metes occupat im
plent eos sterilibus vītā nō pestiferis do
ctrinā lolijs et mēorie ventre nō cibis hz
siliq; onerat. Agnū insup cordis spinis in
seruit p frugib;. Incidunt qd audidores vel
lectores in illud Sene. Necessaria nesciunt
q; supuacua dicentur. Vere heu nimis
becē reco gscet qd qd pspins obseruare vo
luerit. Si tādē resipiscat lectores talium vel
audidores. Si meliorib; auspicijs post in
eprias hmoi vertant oculos ad salubriora
documenta. lugebunt affirmo sorē suā tpsq;
p stupē q tabula ait sine q vultorib; interz
pingēda erat et vir adhuc sui exigitate sus
pectura qbusdā lris. in nullo pfecturis op
pleuerūt nō dicendū erat deformarentur.
Sed dicāt candē nobis q; antīq; scribē
di licetā et relicta. Disserū insup esse cau
sancē vti sp inueniētis/ et nūq; inneniedis. Hic
incidit in oēs illud Oratij de poetis. Scri
bim⁹ sed absq; pōdere sūaz/ absq; nūero et
mēsura verbōz. Est ei illud qd scribimus
floccidū illiberale fluidū. Scribim⁹ nō no
ua hz antiq; nouitq; versando. et māsmutā
do dū nrā conamur effice. prana recidim⁹
et inepta. qsi vīcī inr' vulgare fossator̄ vete
nū q solida sunt/ nō tā regatores qd demoli
tores. Quasi pterea siles ill' qd notat The
ren. qd ex bonis comedijis grecis/ latinas se
cerūt n bona. Dic qdā ercepētes aut ma
gis prie laetāces ex libris opūmīs et pba

tis pliculis/ indigētia tendūt volumna. ob
nubilates etq; incuria scribendi legēdig; red
detes originalia velut supstria et mortua a
corde. Tides in sūaz lecturis/ dum pudet
quēlibet etiā maiores seq; qd facilis lectura
ru varietas in imēsas succēsent. Porro
q; sūaz erat vni bin inueniētis qd qd
qruna inueniēda necula afferre. qnctia sub
uerte bñ iā inueniēta. qd nō a loq; ibi inueniē
leniē qd ad pauca aspiciunt. enūciātū nō ab
argumentatorib; dialeticis nō ab ipso de so
dile p dīcteq; vītētib;. Sz a sc̄issimis terpis
sumis qd faciebat qd ocebat solidissima cau
tissimāq; traditio et fulcits sub sustinētē qd
memorandū valde ē dictū vītū q multa vī
dit legit atq; pscriptū Buridanū loq; qd in
egregiū scripti sui sup eribcam ingenio pe
mio fateſe nouis rōnibus neq; adhēsi
nū qd tūcūq; apparetib; qd ab illis ples de
ceptus ē. ex antiq; aut dīctis nūq; pserunt
in moralib;. Prop̄ qd etiā dīctū Aris. vī
ebi. Optet extēdere ergo et seniorib; pna
dētū enūciātōib; nō min' dēmōstratiōe
xp̄tē hīc em' expientiā vītū evidēt pncipia
Rūndens igīt mēdebo ad cogitatiōes me
as et amicor̄ sup nouoz pscriptōe exhorta
tōes. Sufficiat interum mibi meiq; sūaz
sobria in humilitate vti bñ inueniētis. Absē
dat ois pomposa sup insolitis arrogantiā
ne multiplicem⁹ loqui sublimi gloriātes
Et cōi vīta dixerim minera p̄tentem
Seqmūr trū iter cōmodius plane et ab er
rorū scādolūq; discrimine remoti. Tot
habemus sapie salutaris fontes viros ne
qso cisternas dissipatas sociēdo nos cassō
imo stulto labore fangem⁹. Honorōrūtū
et repetēs iterūq; monedo qd selectora ex
amiantorib; septa p plectamū. Et itaq; nā
capacitas nō mō finita. Sz ex qua tā ad tot
libros viles qd occurrit euolēdos non
sufficit. Quosdā in transitu rapit videa
mus. qd eos non penit⁹ ignorasse satis sit
et tēs fiat vale ppterū. Alijs p vices vītā
mīr⁹ pū se necessitas dederit⁹ delectatio
nis pgnitas. At vero qdā familiares na
bis assidūs aduocemus. et tanq; domesti
cos fidelissimos intra mēsū nō cubicula
inē secrēta qdianāq; colloquia iungit col
locem⁹. Si qdā ercepētes aut ma
gis prie laetāces ex libris opūmīs et pba

Censuerim: R̄ndebo mevnā & absolutam
mūsionē dare nō posse. Varietas siqdē stu-
dentū fīm etatē ingeniū & tpa/aliud expo-
sulat & aliud p̄sūlū. Hoc vñum verūnti
spl̄ dictū maneat ap̄s theologos alta mē-
re repositū qm̄ plenitudo legis & finis ē ca-
ritas seu dilectio. Cū igr̄ fīm exigitā sinis
cēta debeat moderari. qcqd pl̄ & immediati-
edificat caritate pl̄ legat. memoret. rumi-
nēt qm̄ cu intellect⁹ refectōne affect⁹ vbi
pl̄ ē meriti esca sapie h̄ ē sapide scie sicut
adipe & pinguedine repleat. Ad hec
āt dīnosēda solers sit theologienouus
auditor. p̄ sulere vñū e multio cū sibi do-
ctrina mores famaqz p̄ placeat q̄ lōgo mnl
toqz viuēdi legendi. ac bñ viuēdi exercitio
doce facili possit. quā amplecti doctrinaz
inrogat̄ studiū moresqz desideret. sine p̄
pre illa theologie q̄ int̄ scholasticos magis
vit̄. sine p̄ illa q̄ legētis mores edificet re-
gulet & p̄ponat. sine p̄ illa q̄ pdicātib⁹ cō-
gruit. Nec āt tria sūt nō vscqzqz disparata
in qbus q̄tidie & si nō eq̄liter tñ viciſſum de-
beret er̄ theologie dīcapulus exerceri qm̄
pm̄ sine sc̄o inflat & inq̄et. Sc̄m sine
pm̄ acūmē ingeniū sufficiē & resolutū n̄
administrat. Terciū deniqz sine duob⁹ reliqz
sepe nō tñ erudit alios q̄ fastidit & p̄cipitat
Ad pm̄ iuuāt exēpli gr̄a qōnes docto-
ri sup̄ linias & p̄serti illoz q̄ puri & solidius
p̄scripsit int̄ qles meo iudicio dñs Anti-
siōdorem. Bonanē. & durādus vñqz reso-
lūtissim⁹ numerā dividēt. Excellit qdēi su-
is q̄libet. H̄eric⁹ de gandaū. excellit sc̄s
Tho. p̄serū sc̄a sc̄e. Excellit multi in
multis. in qb̄ hec vñū min⁹ placet q̄ pure
ph̄ysicalia. aut metaphysicalia / aut qd̄ am-
pli⁹ pudet logicalia sub ēminis theologie/
innoluta miscuerūt. Preā ad fīm & p̄su-
pto v̄l̄ p̄supposito p̄mo spectet hystorie sa-
cra. in qb̄ fit recte vñētiū & memoratio vt
dialog⁹ H̄eg. ecclastica atqz tritigita hysto-
rie. collatōes & v̄ite patrū p̄fessiones augu-
stini & sacre ipsi⁹ aliorū meditatiōnes. dīna
rhetorica. Guillel. p̄sien. legēde sanctoz &
silia. in qbus ēardes lectio & ad virtuosos
ūper⁹ capescēdos v̄chement extimulans
tm̄o p̄us nō clar⁹ p̄fēct⁹ instinc⁹. vbi spe-
culatōes altissimas pulcerimmas atqz salu-
bemmas subtilis si simplex sūt studiōsi

oculus intenit. Et crat̄ p̄fēco q̄ ita tāqz
rudiora & sc̄lia dicūt obstat subtiliorib⁹
agnoscēdis dūmō tpe syo mēsurate terra-
cent. Spectat nibolom̄ ad hec mystice
diuinaz scripturarū expositōes. qles apud
celebres sc̄lūmōg doctores plimelat̄. q̄
les apud H̄eg. in moralib⁹ & pastoralib⁹
les apud Bern. sup̄ cati. apud venerabile
Richardū in suo de p̄teplatōe & alijs opia-
bus satis nūqz admirādis. qles apud. Sa-
pisen. q̄ miro gratogz opificio spectularū
cū suis moralib⁹ absqz p̄fusionē p̄misunt.
Leterū scriptis geniliū se nō tradere s̄z cō-
modare. & ea velut pegrinādo p̄currere ne-
quaqz improbauerit. tū p̄ copia sūtaz mo-
raliū. tū p̄ stilo & ornatū verboz. tū p̄ poe-
matū & hystoriāz q̄licuqz penitia. demū p̄
oblecamēto qdā ex vanetate lectiōis. q̄ q̄
et in sacris doctorib⁹ vt in Ang. de cimi. dī
in Orosio. in Hieronymo Lactatio & sili-
bus ista abūdant nec min⁹ si nō plus utili-
ter innenēda crediderit. Russus qdā li-
bet triū er̄ pdictis alie & alie tractādū ē. Ex
primū disputatiā inē p̄ socios disputati-
one robur sumit. disputationē intelligō n̄
pterū nō cernicōsam. nō amarā non p̄t̄
naci aīositate tumultuantē. s̄z modestā. q̄lē
ēē decet veritatis inq̄sitionē. q̄ acuet & exal-
tet ingeniū. q̄ studiū renouet & inflāmet. q̄
stabiliat q̄ veritatis positionē falsitātē opa-
positōne patefacta. Vincit ut nō extimes-
cat studiosus enā in p̄patulo defēdere qdā
secretis se bñ didicisse cognoverit. De
vō p̄ exigit in sc̄o si p̄fici debeat secretū sia-
lentiū/ sepositū interim ab oī turba non
solt̄ boīm sed solitudinis & cure tpalis
imo d a priori studio vacare tūc necesse est
qm̄ sano q̄tē aīo p̄star neqt̄ q̄ loq̄ tē mē-
clano sup̄ se osīo ad ea legerit dīscat affid̄
pponat sibi q̄ terribilis dēns super filios
boīm. q̄ severus improbis & electis misē-
ricors. Concedat eternitatis speculaz. vñ.
videat cu sapiēte qm̄ vanitas vanitatum &
oīa vanitas. Non discuro p̄ plūna qm̄ la-
pida eosū q̄ dīca sunt lectio docebit de oī-
bus. Addā expt̄us q̄ nihil ferme q̄tē mē-
tis & t̄ēplatōi plus insidiosum. nihil ita p̄
ciosissime rei/tpis. s. p̄suptiū. nihil postre-
mo p̄fectōi scholasticor̄ aliūde p̄bator pl̄
objūas. quēaqmōg colloq̄a nō solū p̄us

Quid studere debet

que contumelias bonos mores. sed illa etiam quod superflue diuq; prahabunt/ aut super numeroibus velgo voluntatib; aut super lucidicris plibus/ et ineptis fabulatōibus aut sing p̄tētōnibus hominū in aduersa tendentia et sibi quibus a manevsq; ad vesperā imo profundā plerūq; noctē dies sensim attenit. qd q; dum se obleauerint vel ignauie vel indignatione/ vel fastidio suo mederi putates. tristiores et inquietiores et mēte dissipatiores remanebūt. Fallor si vñq; ascēdet in monte dñi in arcē p̄teplatōis qd nō ad vaniloq; huīus temodi fabulatōes factūs fuerit sic ut hō nō audiēs/ et sicut mutus nō aperies os suūz. Et bō bonū vñ i dñ gloriō attulit mīris cura/ q; buiūscemodi p̄fabulatōes freqnē sustinuit/nihilq; loq; et vacare passa est qm̄ rarus admodū aliis cū q; mutuos misere- fīndes colliberet/ tāta mox eratē nos studiorūg; vanetas. Prostunt tñ necego p̄ batorū vitroz colloqa. qd ascēsum p̄teplatio nis et sue arduitatis discrimina/ suo labore suisq; piculis expti sunt. Beniq; terciū. i. ex tremū ex p̄mis duobus genitū ac nutritū vbi p̄dicatio nūc inter paucos familiares/ nūc palā dūsumā vbi sumope curiosus oē et oē scādalousum et breui vbo qd qd audie tū cantate edificare nō b; fngiēdū reiūcē dūq; est. Id qd qd ta discretōis cautela sit adhibēda/pastoreale vos gregorianū p̄do cebit. Hū valere tandem soci et frātres preci p̄ua charitate p̄iūcti. bona facire studia ve stra et me oīonibus vñrīs p̄medatū habeto te. Supueniat māsuētudo et corpiamur.

Sequitur alia epistola ab eodē cancellario missa eisdē studentibus collegiū Navarre parisiē.

Ecce pareo vōl vñs/ soci et frēs dilectissimi. Nup sīdē ad vos vñ ex cogitatōibus meis līs exposui. Hoc bonū p̄cipue cō monēs qd in electionib; doctrinis vñm stu diū insudaret. Neq; ei habetis necesse/ in star virgilij in luto aurū q̄rere aut ex stenī doctrine petra suggeste mel oleūq; de saro durissimo. Supaddidi colēdū sic intellectū ēē. vt inculte et aridus mīme desereret affectus sī trāsūrens i affectū cordis. Rescripsi sī ista beninole vos accepissez vt tale ali

qd plies agerē postulastis. sīchiat. **A**ccipiter rursus aliud qd ex familiā vobisq; allocutōe meis sullenet studiū. qd animūs dignabūdo lucu plenūq; exoneret aman ecōis bilem euomast cū tñ vñq; q̄q; sua n̄ desit utilitas. Olim plies sī novissime crebris atq; p̄fundī/ in qdā oīo aduersēta liendis mee/pia meditatoe et recogitati fātū almevniuersitatis pīsīcī. mīris mee/ ut ab sentīa mēa ab ea ego vñ ex filiis ei mīris mētis p̄ntia p̄p̄sē. Occurrit sīo multa semp in ea p̄claris laudib; attollēda. Aspici qd p̄p̄e rāq; coruscqdā sol spīnalis/ ecclīa stīca machīna irradians. errorz qd tenebras caligines/ sua nitēti puroq; fulgore dis p̄ges. Cidet insug qdī flumi ille gadisi/ in quīo p̄tes dūnisus/ unīq; vñvītā supfīcētē. **O**z heu hic nihil apud nos ex oī p̄tē beatū. Ingēt se rūtūs cogitatōis mee nō pauca lugubria/ et qd severam corretois aut emēdatoris manū exīcēt. qdē illud p̄ p̄tētōis opinionū et qdī sītāz p̄tialitātē qdā illuc nīmis primaces p̄tēp̄tū. qd studiū veritātē inērūpūt p̄līmū. et totū vñvītātēis co p̄ actuōsum inqētū et p̄parū modestū et tumultosū magis qd̄ sua reicheret p̄fēsio/ p̄stūtū. Ab his iētationib; p̄tētōnū qd flūtib; veliz eos qdū extētēt phas alie nīs effīcī. neḡ frūstra nītōēs erupare co natus i probos pueroz. p̄stētū vbi ex alti ori trahūt sue factōis aut ip̄obitatis origi nē. Capite dico alioq; nūq; p̄probobis. nū qd̄ secūritātē et studio vñō nunq; decēs tran qllitas donabīt. Obsūt p̄tēra p̄tialitātēs qdā affectate/ et vīcēdi primāxāsītās. p̄sonarū insup nationū/ vel p̄ acceptio/ vel p̄tēptū. Hō em̄ sītū ambulare i domo dñi cū p̄sensu/ p̄ veritātē atq; charitans iter. qd̄ cōe pacificū. et a talib; expeditissimū ēē dz. Cum xpo em̄ neḡ aduena/ neḡ scībā neḡ barbaro. **A**slūtū subide i xpo cerno vñvītātēis studio defectū et hunc qdē maximū. Ista ē circa invenītū disciplīna in morib; imo et in fundāmetali p̄mītūomz suoz eruditōe nō mediocris defectū/ aut er tor. agētē bō vt plimū nīs erubētātē peda gogoz mītūdīe. qd̄ alīq; salua lande bo noz/ tabloz p̄tūmelia cīmūq; dīxerim yē ceca i grātia/ vel segni negligētia/ vel qd̄stū sa maleq; placētē aculatōe/ vel inēpta leui